

ΤΟ ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΟΝ

Τῆ σιγαλά τῶν τοίχων σου δὲν φτάνει νὰ χαλάσῃ
Τοῦ κόσμου τ' ἀναγλίλασμα, τὸ βούτισμα, κ' ἡ ἔννοια,
Καὶ κρύβεις ἀπὸ ταῖς ματιαῖς τὴν ἀνθισμένην πλάσι,
Κάθε σμαράγδινη ἔμμορφα μὲ βάθη ζαφειρένια.

Ἡ ὄψι σου ἡ ἔρημικὴ σὲ δείχνει μοναστήρι,
Καὶ μοιάζουν ἄν καλόγηρρις ὄσας ἀγναῖς παρθένας
Κρατοῦνε πάντα ὑπήκοασι οἱ σκοτεινοὶ σου γύροι,
Δίχως νὰ ζοῦν γονατιστὰ σὲ ῥάσο τιλυμέναις.

Ἄλλὰ γιὰ ἄένα εἶν' ἡ χαρὰς κ' ἡ ἔννοιασι ὀποῦ βγαίουν
Ἀπ' τὰ καλὰ μαθήματα κ' ἀπ' τὰ σοφὰ βιβλία,
Καὶ μέσα σου μοσχοβολοῦν αἰώνια κ' ἀνασταίνουν,
Χρυσὸς καρπὸς ἡ προκοπὴ, κ' ἄνθος λευκὸ ἡ ριλία!

Ὡ ναί! τὴν ἀγλωσύνην σου καμμιὰ ἐκκλησιὰ δὲν ἔχει,
Κανέναι κῆπος καρπερὴ, ἄν τῆ δίκῃ σου, νιότη!
Λαχτάριζε γιὰ κάθε νιὰ ὀποῦ ἔσῃ προστρέχει,
Θρέψ' τῆς ἰσά' δέντρο τῆ καρδιά, διῶθε ἀπ' τὸ νοῦ τὰ σκότη.

Πές τῆς, ἂν εἶνε ὀλόμορφο ἔς τοὺς κάμπους ἐκεῖ κάτω
Τὸ στόχου ποῦ ξανθὸ, ψηλὸ, βεργολιγαίει τ' ἀγέρι,
Φτωχοί, τί νὰ τὴν κάμουμε τῆ ζηλευτῆ θωριά του
Πρὸ τοῦ σιτόρι βερσιτῆ, πρὸ τοῦ ψωμι μᾶς φέρη;

Πές τῆς, ἐκεῖ ποῦ κάθεται ἔς τὴν Ὀμηρο σκυμμένη,
Ποιὸς εἶν' ὁ μόνος στοχασμὸς ποῦ πρέπει πάντα νάχη;
Ὁχ' ἡ ὠραία, λιγύμορφη καὶ ἄντροπιασμένη Ἑλένη,
Ἄλλ' ἡ περήφανη, πιστὴ, πολὺπαθὴ Ἀνδρομάχη.

Πές τί γυναῖκες ἄστραφην καὶ ἔς τὰ στερνὰ ἐδῶ πέρα
Ἐπὶ τὸ Μισολόγγι τὸ λαμπρὸ, ἔς τὸ δοξαζόμενον Σοῦλι,
Καὶ βγάλε τὴν δασκάλισσα, γυναῖκα καὶ μητέρα.
Μ' ἑσένα ζοῦν οἱ ἐλεύθεροι κ' ἐλιπύρουσι οἱ δοῦλοι!

Τοῦ Γένους τὸ σταυρατὸ μ' ἀστραφερὸ τὸ μάτι,
Μὲ τὰ φτερούγια δάνοικτα κορῶνὰ σου τὸν εἶδα!
Ὡ! πέρνε κάθε κόρη μὰς, τῆς παρνεῖας πλάτι,
Καὶ κάνε τὴν βασίλισσα, πρὸ θε νὰ εἴπῃ Ἑλληνίδα!

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΜΑΡΘΑΣ

Διήγημα

Οἱ σημερινοὶ νέοι δυσκόλως δύνανται νὰ φαν-
τασθῶσιν ὅποια ἦσαν, προτοῦ αὐτοὶ γεννηθῶσιν,
αἱ ἡδῆ ἀκμάζουσαι πόλεις τῆς Ἑλλάδος. Οὕτω
ἡ Σύρα ἔχει σήμερον ἀμαξίτας ὁδοῦς, εἰς δὲ τὴν
πλατεῖαν Λεωτσάκου, τὴν κοινῶς *Πλαταῖαν*, εὐ-
ρίσκει τις σταθμευούσας ἀμάξας μὲ δύο ἵππους,
καὶ μάλιστα (ὡ τοῦ θαύματος,) γίνεται ἡδῆ λό-
γος περὶ κατασκευῆς σιδηροδρόμου μεταξὺ τῆς
πόλεως καὶ τῶν ἐξοχῶν τῆς νήσου! Καὶ ὅμως
δύο ἀδελφοὶ γνωστοὶ μου, πρεσβύται ἀμφότεροι
τὴν σήμερον, ἐνθουμοῦνται τὸν θαυμασμὸν τῶν
ὄτε, πρὸ πενήτηντα ἔτων, μεταβάντες ἐξ Ἐρ-
μουπόλεως εἰς Ἀθήνας συνήντησαν εἰς τὸν πρῶ-
τον ἐκεῖ περιπατῶν τῶν τὴν βασιλίσσαν Ἀμαλίαν
ἔριππον.

— Μητέρα, ἀνεφώνησεν ὁ νεώτερος ὅτε ἐπέ-
στρεψαν εἰς τὴν οἰκίαν, μητέρα, εἶδα τὴν βασι-
λίτσαν ἐπάνω εἰς ἓνα ὠραῖον γαῖδαρον!

— Δὲν ἦτο γαῖδαρος, ὑπέλαβε περιφρονητικῶς
ὁ μεγαλειτερος, ἦτο μουλάρι.

Δὲν ἦσαν ὅλως ἀξιόμηπτοι καὶ οἱ δύο διὰ
τὴν ἀτέλειαν τῶν γνώσεών των περὶ τὴν ζω-
λογίαν. Ἴππος δὲν ὑπῆρχε τότε εἰς Σύραν, δὲν
εἶχον δὲ ἴδει οὔτε ζωγραφιστὸν τοιούτον, καθό-
σον οἱ παῖδες τότε δὲν ἐλάμβανον ὡς δῶρα οὔτε
βιβλία μετ' εἰκονογραφιῶν, οὔτε παίγνια καλ-
λιτεχνικὰ καθὼς σήμερον.

Ἄλλ' ἐὰν ὑπελείπετο τῆς πρωτεύουσῆς ὡς
πρὸς ἵππους καὶ ἀμάξας νομίζω ὅμως ὅτι οὐδε-
μίαν τῆς Ἑλλάδος πόλιν ἀδικῶ λέγων ὅτι ἡ
Ἐρμουπόλις προηγῆθη τῶν λοιπῶν εἰς τὸν ἐξευ-
ρωπαϊσμὸν. Αἱ Ἀθηναῖοι ἦσαν πλήρεις ἔτι φουστα-
νελοφόρων, ὅτε πάντες σχεδὸν εἰς Ἐρμουπόλιται,
οἱ ὅπωςδῆποτε διασκελίσαντες τὰς πρώτας βιβ-
μίδας τῆς κοινωνικῆς κλίμακος, ἐφόρουσαν φραγκικὰ.
Τὸ ἱστορικὸν καφενεῖον τῆς Ὠραίας Ἑλλάδος ἦτο
τὸ μόνον συνεντευκτήριον τῶν κατοίκων τῆς πρω-
τεύουσῆς, (ἐκτὸς τῶν λογίων, οἵτινες κατὰ προτίμη-
σιν ἀντήλλασον τὰς ιδέας των ἐντὸς προνομίωχων
τινῶν φραγκικῶν,) ἐνῶ οἱ ἔμποροι τῆς Ἐρμουπό-
λεως εἶχον ὄχι μίαν μόνην, ἀλλὰ δύο λέσχας ἀ-
ξιολόγους, εἰς τὰς ὁποίας μάλιστα ἐδίδον καὶ χο-
ροὺς πολυκρότους κατὰ τὰς ἀποκρέω. Ὡστε ὁ
ἐρχόμενος ἐκ τῶν ἄλλων μερῶν τῆς Ἑλλάδος
εἰς Σύραν, ἐβλεπεν ἐκεῖ ἐξωτερικὰ σημεῖα φραγ-
κισμοῦ, τὰ ὅποια εἰς μάτην ἤθελε τότε ἀναζη-
τῆσαι ἀλλαχοῦ.

Τοῦτο ἐξηγεῖται εὐκόλως. Οἱ συνοικιστὰί τῆς
Ἐρμουπόλεως, ἐκρίζωντες τῶν ἐστίων των ἀπὸ
τὸν ἀνεμοστρόβιλον τῆς Ἐπαναστάσεως καὶ με-
ταφερθέντες ἐπὶ νέου ἐδάφους, ἠδύνατο δι' αὐτὸ
τοῦτο νὰ μεταβάλωσιν εὐκολώτερον τῶν ἄλλων
Ἑλλήνων τὰ προγονικὰ ἦθη καὶ ἔθιμα. Ἄλλως
δὲ οἱ πλεῖστοι ἀνῆκον εἰς τὰς ἐμπορικὰς τάξεις,
πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἢ ἐπισκέφθησαν οἱ ἴδιοι τὰ ξένα
ἢ εἶχον συγγενεῖς ἀποκατασταθέντας εἰς Εὐρώπην,
ὥστε δὲν ἤργησαν νὰ συγκεντρώσωσιν εἰς τὴν νῆσον
ἐκείνην τὸ ἐμπόριον τῆς Ἑλλάδος, καὶ ν' ἀπο-
καταστήσωσι τὴν Ἐρμουπόλιν τὸ πρῶτον ση-
μεῖον ἐνώσεως μεταξὺ τοῦ χριστιανικοῦ κράτους
καὶ τῆς λοιπῆς Εὐρώπης.

Ἀληθῶς ὁ ἀποκτηθεὶς οὕτω ἐξευρωπαϊσμὸς
ἔφερε τὸν διπλοῦν τύπον καὶ τῆς βίβης μεθ' ἧς
μετηνέχθη ἔξωθεν, καὶ τῆς ἀνεπαρκείας τῶν
μέσων διὰ τῶν ὁποίων ἐπραγματοποιεῖτο ἡ ἐφαρ-
μογὴ του. Οἱ νέοι ἐκεῖνοι Εὐρωπαῖοι ἐφάνιντο μὴ
λαβόντες εἰσέτι τὸν καιρὸν νὰ συνειθίσωσιν εἰς
τὰ ξένα ἦθη καὶ εἰς τὰ νέα φορέματά των. Ἡ
φραγκικὴ τῶν ἐνδυμασίᾶ δὲν ἦτο πάντοτε οὔτε
τοῦ νεωτέρου, ἀλλ' οὔτε κἀν ὁμοιορρυθμοὶ συμμοῦ
ἀποτέλεσμα τοῦτο εἶτε τῆς ποικίλης ἔξωθεν προ-
ελεύσεως τῶν ἐνδυμάτων, εἶτε τῆς καλλιτεχνι-
κῆς ἀνεξαρτησίας τῶν ἐγχωρίων ραπτῶν, εἶτε
ἐπὶ τέλους τῆς μὴ ἐντελοῦς εἰσέτι λήθης τῶν